

Fotografie:
Tanja Bouman (Arcadis)

Ontwerp (Landschap):
Arcadis/Copijn

Floriade 2012: over pionieren, verleiden en zomers bezoek

Hoe vertaal je een ontwerp naar beplanting? Welke stappen neemt een beplantingsontwerper daarbij en waar haalt zij haar inspiratie vandaan? Sanne Horn, ontwerper en specialist beplantingen bij Copijn en Leonieke Heldens, landschapsarchitect bij Arcadis zijn beiden betrokken bij de Floriade 2012. 'Dit is verre van een invuloefening.'

Grote borden langs de A73 kondigen de metamorfose van een 66 hectare omvattend gebied aan. Hier wordt gebouwd aan de Floriade 2012. Maar de enkele vliegkassen en een gazon omheining verdampen nog maar weinig van wat erachter verbijst: 's werelds grootste tuinbouwexpo. Een parkachtig landschap waarin vijf themavelden verschillende beleefswerelden verbeelden en waar de Nederlandse tuinbouw in al zijn facetten beleefd kan worden.

Eerder kregen de vijf themavelden al structuur door het aanplanten van bomen, lagen en heesters. Maar ook het basistapit van vaste planten werd dit voorjaar gepoot. Meer dan vijfzijdigzand vaste planten gingen in zeven weken tijd de grond in. 'Alles moet er natuurlijk tiptop bijstaan op de opening van 5 april 2012,' zegt Leonieke Heldens van Arcadis. 'En de beplanting heeft een paar jaar nodig om tot volle bloei te komen. We maken al gripjes over de prunussen bij het themaveld Relax en Heal. Die staan tot nu toe elk jaar 5 april prachtig in bloei. Dat moeten ze dus over twee jaar ook op dezelfde datum doen als de Koningin het Floriadepark opent!'

Elk themaveld heeft een eigen beplantingsschema, passend bij het specifieke ontwerp van elk veld. Elk beplantingsschema kwam bovendien voor elk veld ook nog eens op een hele eigen wijze tot stand. 'In zijn algemeenheid is ons uitgangspunt dat we integrale beplantingsplannen maken; in elke border en beplantingsschema komen de meerdere product-

groepen voor. We maken dus geen aparte grassentuin, stelt Heldens, die verantwoordelijk is voor de coördinatie en er voor zorgt dat het beplantingsontwerp goed wordt vertaald naar de praktijk. 'Ook hebben we per themaveld nog weer een eigen plantenvertaling gemaakt,' zegt Sanne Horn.

PIONIERS

Bij *Green Engine* gaat het beplantingsschema en de plantenvertaling over 'Pioniers'. Omverwoestbare beplanting, de echt snore jongens die heel snel groeien. De planten die alleen een scheut in het asfalt nodig hebben om hun kop boven het maaiveld uit te kunnen steken. Ze verbeelden de kracht van de natuur. Hier staan bijvoorbeeld *Buddleja*, *Solidago* en *Rudbeckia*. In dit themagebied komt ook *Villa Flora* te staan, een bijzonder duurzaam kantoorgebouw, gebaseerd op technieken uit de tuinbouw. Tijdens de Floriade biedt dit gebouw onderdak aan de binnententoonstelling. De bonders rondom dit groenste kantoor van Nederland zijn boeiend en er is geen beplantingsschema voor de aanplant. 'De vakkli krijgen allerlei de soorten en de aantallen per border mee en de opdracht: mengen maar!', aldus Horn. 'Ik ben heel benieuwd of dit er totaal anders uitziet dan de mengsel op het themaveld Education & Innovation. De mengsel op dit veld zijn met een bijna aan waanzin grenzende wil tot gecomponeerde chaos samengesteld! Het grote groen bestaat uit zestig grote coniferen die zorgen voor heel karakteristieke accenten in het veld. De buitenrand

Sanne Horn van Copijn helpt de planten op weg.

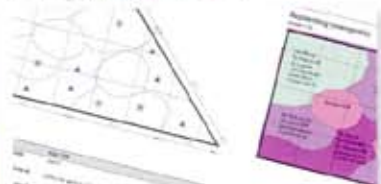
Beplantingsplan themaveld Green Engine en legenda.

Bloeiende prunussen op themaveld Relax & Heal.

Beplantingsplan themaveld Relax & Heal.

Beplantingsplan van themaveld Education & Innovation.

Leonieke Heldens van Arcadis, ik poeg de prunussen ook binnen als de Koningin de Floriade 2012 opent.

De planten staan op de juiste plek. In wachten tot ze geplant worden.

De planter bezuigt de rekening. De de achtste grond ligt tegen de heuvel van het themaveld Education & Innovation. Het houten frame dat als hulpmiddel dient bij het uitzetten van de planten.

De wereldtuinbouwexpo Floriade wordt eens in de tien jaar georganiseerd, per traditie in de Randstad, maar in 2012 voor het eerst daarbuiten: in Venlo. De tentoonstelling opent op 5 april 2012 haar poorten en loopt dan nog tot met oktober van dat jaar. In drie opeenvolgende nummers van Groen (augustus, september en oktober 2010) besteden we aandacht aan dit evenement. In dit nummer het tweede deel van dit drieluik, over de beplanting.

zal vooral bestaan uit de pioniers van het meer natuurlijke landschap, die van de stuif- en zandgronden. Deze rand draagt bij aan een meer vloeiende overgang naar de rest van het park en bos.

ZOMERGASTEN

Relax en Heal gaat over welzijn. Horn: 'Als eerste kijk je natuurlijk naar een plek. Wat gebeurt er, hoe voelt het om daar te zijn? Hier kwam je dus uit dat donkere Hollandse bos op een heel open veld. Die overgang was heel groot en daar moest in eerste instantie wat verzachting in komen. Dus toen hebben we gezocht naar een transparante boom, zodat je wat dromeriger dat veld opkomt. Aan de zuidzijde zijn daarom nu tien verschillende *Robinia* cultivars geplant. Verderop in het veld, aan de zonnige noordkant, staan juist een aantal grootbladige bomen als *Catalpa* en *Firmiana* die schaduw geven.' Horn vervolgt: 'Daarna ben ik met de vaste planten aan de slag gegaan. Ook dan blijft het landschap de basis, net als de grondsoort. Je gaat geen hele gekke toeren uithalen, want dat past niet - je probeert alleen een veld zo aan te kleden dat het vanaf april tot en met oktober een aansprekend geheel zal zijn. Voor dit themaveld kozen we als beplantingsthema 'Zomergasten', geïnspireerd door de open ligging van dit veld, waar de zon veel kans krijgt.' Langzaam verandert het landschap dus van inheems en schaduwrijk naar mediterraan en zonnig met een meer bijzondere en kleurrijke samenstelling van speciale plantensoorten die het in Nederland

tegenwoordig goed doen omdat het klimaat verandert. Maar ook planten die de zintuigen prikkelen. Die lekker ruiken bijvoorbeeld. In Zuid-Frankrijk ruikt het ook anders dan hier', vertelt Horn.

VORMGEVERS

Bij *Education & Innovation* is er gewerkt vanuit het plantenschema 'Vormgevers'. Er liggen strakke, mathematische heuvels midden in het veld, die worden doorkruist door een laan van een dubbele rij leilindes die maar liefst tien etages hoog zijn. Aangeplante hagen zorgen voor een scherp lijnenspel. Dat zijn de structuurdragers. Op de heuvels vind je bloemrijke tapijten waar een gecomponeerde chaos is bedacht. Deze wilde bloemenweide lijkt misschien heel natuurlijk, maar elk plantje is op die plek bedacht, in verschillende kleurstellingen en accenten. Dit was de meest gedetailleerde uitwerking van de hele Floriade, licht Horn toe. De drie heuvels tonen ieder een andere hoofdkleur: paars-roze, rood-blauw en geel-oranje.

NATURALISTEN

Bij *Environment* is een fascinerende allee van 120 verschillende bijzondere soorten bomen het uitgangspunt. Onder deze allee zijn vijftien tuinen te vinden, omringd door ligusterhagen. Het beplantingschema is hier 'Naturalisten'. Dit themaveld laat zien hoe groen een bijdrage kan leveren aan de kwaliteit van het leven in de woon- en werkomgeving. Stad en natuur raken tegenwoordig

steeds meer verweven. Gemeenten, maar ook de bewoners zorgen ervoor dat de natuur de stad binnendringt. Niet alleen in de tuinen, maar ook in de openbare ruimte - bijvoorbeeld in de vorm van bloemrijke graslanden. In het bliksemvormige pad dat hier is aangelegd, zijn veertien verschillende borders ontstaan. 'Deze borders staan vol met gecultiveerde soorten', zegt Helders. 'Soorten die al decennia in privétuinen te vinden zijn en die mensen dus ook herkennen. Sommige zijn zelfs alweer een beetje 'retro'. Planten als aster, sedum, maar ook kattenkruid vinden hier een plekje. Door de afwisseling van warme en koude bloeitinten zijn hier borders ontstaan die een half jaar lang bijzonder zijn.' Horn vult aan: 'Verder willen we ook het samenbrengen van de natuur en cultuur vormgeven, door de rand tussen het bliksempad en de inzendingsvelden aan te planten met vaste planten en grassen. Ook in het gebruik van bollen komt dit terug met natuurlijke soorten in de buitenrand en gecultiveerde soorten in de borders.'

VERLEIDERS

Aan *World Show Stage* is het plantenthema 'Verleiders' verbonden. Dit is de etalage voor de mooiste, meest uitgesproken soorten. Hier ontmoeten verschillende culturen elkaar in een lakofonie van vormen en kleuren. Hier is geen plek voor 'maar-bloempjes'. Er moeten planten staan die de show willen stelen, die bij wijze van spreken willen flaneeren in alle pracht en praal. Hier flankeren palmen,

OVER DE FLORIADE 2012

Het ontwerpteam voor de uitwerking van de beplanting voor de themavelden bestaat uit John Boon (landschapsarchitect/hoofdontwerper Floriade 2012, Arcadis), Leonieke Helders (landschapsarchitect/coördinator beplantingen Floriade 2012, Arcadis), Evelien de Mey (landschapsontwerper, Copijn), Judith Loonen (technisch ontwerper, Copijn), Sanne Horn (ontwerper/beplantingsdeskundige, Copijn), Alië den Hartog (beplantingsdeskundige, Copijn), Climmy Schneider (beplantingsdeskundige, zelfstandige) en Jacqueline van der Kloet (beplantingsdeskundige, zelfstandige).

sinaasappelboomjes, maar ook agapanthusen die boulevard langs het water. Bollen en eenjarige dragers eveneens een steentje bij aan het kleurrijke beeld. Achter de theaterheuvel, ligt als tegenhanger van al het visuele geweld ook een verborgen plekje, geïnspireerd op de Engelse landschapsstijl: de Heestervallei. Dit is een soort rustplek waar geen inzenders komen, maar waar de bestaande bosrand en grote groepen bijzondere heesters een parkachtig geheel vormen. De grote groepen heesters zorgen, samen met de solitaire bomen, voor verschillende ruimten en zichtlijnen. Tien verschillende bomen met bijzondere groeivormen, het 'rareitenkabinet', geven nog een extra dimensie aan dit parkdeel.

HOOFDROL

Het meest trots zijn beide ontwerpers op datgene wat ze met dit beplantingsontwerp hebben weten te bereiken: een Floriade die weer heel anders is dan alle andere Floriades. Helders: 'We hebben de Nederlandse kwekers ervan weten te overtuigen dat ze moesten aansluiten bij het plan en het concept.' En Horn besluit: 'Daardoor zijn we echt in staat geweest om het beplantingsbeeld de hoofdrol op deze Floriade te gunnen en niet de individuele plant.'

De dubbele rijen leilindes begeleiden de doorgang van de mathematisch getoekte heuvel.

Tweemaalveel aandacht na het planten bloeien: de planten op de heuvels van *Education & Innovation*.

De plek waar op potten met planten komen zijn geïmporteerd. De grijze grillige vormen zijn zitbanken.

Tegen de smalle heuvels van *Education & Innovation* staan de centrale vaste planten.

Bepalingsgebieden *Floriade 2012* (vrijwel alle namen).

Op de zonnige allee van het themaveld *Environment* begeven bezoekers de bomen.

Stad en begroeiing komen dicht bij elkaar in themaveld *Environment*.

Achter de theaterheuvel van themaveld *World Show Stage* ligt de Heestervallei. Hier zijn, naast vele heesters, een bijzondere bomen tegen de bosrand geplant.

De regels tussen de beplanting achter de zitbanken van *World Show Stage* dienen voor de lege te plaatsen zonnen.

BEPLANTINGSCONCEPT

Het beplantingsconcept van themaveld *World Show Stage*.